

Diuiinarum veritatum extimis ac profundi pertractatoris: et difficultatum tam philosopho- carum q̄ theologiarum solidi resolutoris: Magistri nostri Durandi de sancto Portiano ordinis predicatorum et Meldani episcopi in quatuor librorū magistri sententiarum elucidationem editionis nouissime incipit prefatio.

St deus i celo reuelas my-

Sientia. Dani. ii. Luc. cap. xij. dicit q̄ nihil opertum est quod non reueletur: neq̄ absconditum quod non sciatur. L uis ratio est: quia deus cuius perfecta sunt opera quae homini inuenitur naturalis sciendi desiderium non relinquit ipsum q̄tum in ipso est imperfectū quin potius animam rationalem quam creauit ad imaginem et similitudinem suam: et ob hoc sui capacem (vt dicitur. iij. de trinit.) Deducit de imperfecō p̄ modum congruentissimum reuelando alia et scriptum: scilicet nihil sit opertū quod non reueletur. Et siquidem triplex modus quo deus reuelat seipsum et alia secundū q̄ sapientia sua scripta est in triplici lib. scilicet creature scriptura et vitæ. p̄. xij. Ecce descripsit eam tripliciter id est in triplici lib. q̄tum et inuisibile modū est quo deus nobis reuelat seipsum in lib. creature inq̄tu naturalū lumine intellectū ab inferioribus: et similib; post hoc licet debilitet ad aliquā diti- nori notitiā penetrare scōm illud x̄o. i. inuisibilis ip̄sus a creatura mundi id est ab homine p̄ ea q̄ facta sunt intellectu concipiuntur. Et hoc est reuelatio de qua iudei permittitur: quod notū est dei mani- fectū est illis: deus enim illis manifestauit: ubi dicit gloria ambrosii: vt deus cui natura inuisibilis est etiā a visibilibus posse sciri: opus fctū quod visibilitate sui op̄scem manifestauit. Superius uero et perfectissimum modus est quo deus reuelat nobis seipsum et alia in lib. vitæ id est in scripto p̄ manifestat uisionē: de quo dicitur Eia m̄. reuelabitur gloria domini: vt uidebit omnis caro pariter q̄ ois ho- mini locuti est: hic est finis et expectatio creature humane secundum illud Ro. x. v. expectatio creature reuelationē filioz dei expe- ctatur enim complerit desiderii humani quando omnia erit nuda et aperta oculis cordis: creatos scilicet et creatura. Sed q̄ hanc uisionem non paritur status mortalitatis presentis: secundum illud Ro. xvj. Multa habeo uobis dicere sed non potestis patire modo. Ideo et primo modo infimo et imperfectissimo non deducitur ad superum et perfectissimū nisi p̄ mediū modū quo de nobis reuelat seipsum in libro sacre scripture: in quo reuelatur nobis quedā de seipso que naturalē cognitionē excedit: in quo p̄eminet: primo modo: sed q̄ non manifeste uidentur: sed quasi audita creduntur: dēci- cit a sup̄mo: vt rationabiliter sit inter utriūq̄ quasi medius: de hoc dicit apostolus. j. ad Cor. iij. q̄ oculis non uident nec auri audiunt nec in cor hominis ascedit que preparatur deus his qui diligunt illi. nobis autem deus reuelauit p̄ scripturam sancti. Et quia hec a solo deo primo et originaliter trādit: nullo modo per rationē naturalē inuestigata: ideo dicitur reuelata. Quia uero non manife- ste uidentur: sed quasi reuelantur: dicitur mysteria secundū illud. j. ad cor. iij. Quorum sapientia dei que in mysterio abscondita est. Et Dan. ii. dicit q̄ Danieli mysteriū p̄ uisionē nocte reuelatū est. De hoc ergo modo quo de nobis reuelat in lib. scripture seipsum et alia ad salūtē nos prop̄mōtia intelligitur uerba apostoli. Et i. in celo reue. mysteria. In q̄s uerbis ad commendatōne sacre scripture tan- guntur quatuor in q̄s scietias ceteras antecellit. Excellit enī ceteras scietias in celestidie dignitatis in plenitudine bonitatis in celestidie ueritatis et in uozagine p̄funditatis. Idem habet sacra scri- ptura et principio originali ubi dicitur: secundū habet ex inter finali in celo: tertiū ex ornamētō formali reuelas: quartū ex cōtēto mate- rialī mysteria. Secundo primo q̄ sacra scriptura excellit oēs alias scien- tiās celestidie dignitatis et aurotatis quā habet a principio origi- nali et est immediate inspirata a deo. Sicut enim est in corporalibus sic suo modo in spiritalibus. In corporalibus autē illa q̄ imme- diate fuerit a deo facta quādā p̄rogatiua habuerit sicut dicit Chri- stophorus de uino in quod christus conuertit aquam in nuptijs: ergo inter scietias et scripturas que ad spiritalē perfectionē anime perti- nent sacra scriptura que immediate a deo est inspirata quādā p̄ro- gatiuā dignitatis obinet: q̄ est emanatō q̄dā claritatis dē omni- potētis siuera. Sap. vii. Ecce p̄rogatiua dignitatis ascondita sunt Dani. ii. statua Habueho domos: curi caput erat de auro optimo: p̄c- tū autē et brazier de argēto: porro uetē et femoz et c̄rcibite autē ferree: pedū autem quedā pars ferrea quedā autē fertilis. Id est statua figura humanam habens et metallis diuersis cōposita significat ho- minem omni genere scietiarū artūq̄ perfectū. Pars enim inferior hominis est quasi ex ferro et luto quod ad artes mechanicas. Media pars quasi ex ere et argento: quod ad scietias moales et speculatiuas naturaliter acquiritas: sed sup̄ma pars est ex auro purissimo p̄pter sacram scripturam et ueritates sublucerrimas in ea reuelatas. Et ideo sapientia offensa est doctri. lib. j. de colorib. Ad solū. prima in specie mulieris que pulsare celum summo uertis cacumine uidebat: que cum alius caput exulsiſset etia ipsum celi penetrabat: quod inuuit August. xij. de ciuita. de cap. j. in principio. L iura. dei dicimus: ue- ri et sacra scripta reficit est: quod fortissimē motibus animozum: sed plane summo p̄uidentē dispositōne super omnes omniū gentium literas omnia sibi genera ingeniozū humanozū diuina excellens aurotate subicit: et hoc habet et hoc habet ex eo q̄ immediate a deo inspira- ta

est. De hoc ecclesiasti. j. sapientiam dei precedentem omnia quis inue- stigabit: in hoc tangitur materia primi lib. sententiarū in quo agitur de deo quātum ad uirtutem essentie et trinitatē personarū: de p̄ris et appropriatis vt patet in processu. hoc sunt secreta diuina q̄ opta- bar Job nobis aperiri. Job. xj. Et inā loqueretur tecum et aperire la- bia sua et ostenderet tibi secreta sapientie sue. Secundo excipit scri- ptura alia in plenitudine bonitatis quā habet et finali interio- rē. Et istud fecundū sequitur ex primo. Quia enim ex alioz principio deriuatur ad alioz finē ordinant: aqua enim tantū in alioz ascedit q̄tum de alto descendit. Cetera enī scientie humanitas inuenite fieri habet creatum et quasi terrenū principium. Ac ad finē creatū et quasi terrenum perducunt. De terra sunt et in terram pariter reuertuntur: ecclesi. iij. sed sacre scripture sicut a summo celo egressi et: q̄ occur- sus eius usq̄ ad summū eius. Et nōmine sacre scripture comparantur scilicet scietis potest dicit illud. Ecce. xxxv. Sicut exaltatū celi a terra: sic exaltate sunt uic mee a uis uestris. Sicut ergo terra est in- sensibilis quantitates respectu celi: sic bonitas et ueritas et alius scie- tijs acquisita est quasi nullis momentis respectu bonitatis ad quam sacra scriptura dirigit et cōducit. Itō sumus igitur Baruch. iij. Sed vt dicit Hieronymus? ad Paulinū: Discamus in terris quozū scietia ple- uret nobiscū in celis. Ipoc autē solū est in sacra scriptura et cur? no- mine dicitur ecclesiasti. xxvij. Mirum celi circuitu solap: propter quod in quirentibus eam dicitur Mat. v. haudet et exultate: ecce enim merces uestra copiosa est in celis. Sic igitur habem? plenitudinem bonitatis in interio finali in nomine celi in quo tāgitur materia. ij. libi sententiarum. Agitur enim in. ij. lib. sententiarū de creatu- rum pductioe et de creature intellectualis tam ange. q̄ hu. deuariō- ne per culpam. Idem scilicet crea. productio conuenienter in- telligitur nomine celi intelligendo pro parte torum. Celum enim inter creaturas corporales q̄ sunt nobis notiores est pars nobilior: et ideo per celum intelligitur ueritas creaturæ: secundum illud Isal. Cetero domini celi firmati sunt: potest etiā nomine celi spiri- tualis creatura intelligi secundū Aug. super gen. ad literā. De uisioe creatione et deuariatione agitur in secūdo lib. sententiar. Et de hoc potest intelligi illud quod dicitur Esa. l. Induā celi tenebris. et ob hoc iob xv. Celi non sunt mundi in cōspectu eius. Tertio sacra scriptura excel- lit omnes alias in certitudine ueritatis quā habet et formali orna- mētō: quod notatur ibi: reuelas. Quocius in sacra scriptura tradi- tur: aut solū aut principaliter diuina reuelatione tenentur: talia au- tem certissima sunt. Ratio huius est quia superum inferioris defi- cit ab infimo superioris. In omni enim genere uisū sunt certiora au- ditus: sed audita a deo q̄tis in fima in gradu certitudinis in illo ge- nere cognitionis certiora sunt et ueriosa his que sciuntur et uident a nobis in lumine creature rationalis: unde clare et cōtēto auotitū diuine cedat ratio: vt dicit Hiero. ad Marcellū. si cōtra scripturarum auotitatem redditur ratio q̄trūctūq̄ acuta sit: uera esse non potest ideo petebat sapiēs ecclē. j. Radix sapientie cui reuelata est certe pro- phetas et apostolis qui poterant dicere cū apostolo. iij. ad cor. iij. Hos reuelata facie gloriā dei specularis in eandem imaginem trāfor- mamur a claritate in claritate tanq̄ a domini spiritus: de hoc simul et de p̄cedētī membro hugo dicit lib. iij. de anima. In sacra doctri- na quicquid docetur ueritas: quicq̄ precipit bonitas: quicquid pro- mittitur felicitas est: hā deus ueritas est sine fallacia: bonitas sine malicia: felicitas sine miseria. Et ideo p̄ ceteris scietis in quib; est plurimum falsitatis et modicum ueritatis tranſcūdit est ad istā: vt dicam? cum apostolo. ii. ad cor. xij. Cū ad uisiones et reuelationē deum domini. In hoc etiam tangitur materia. iij. lib. sententiar. Quis enī tota trinitas principaliter reuelauerit ea que in sacra scriptura con- tentur: tamen dei filius incarnatus Iesus christus uos prop̄io ma- iora et excellētoria diuinitatis sacramēta reuelauit et docuit. Ipsum enim misit pater tanq̄ lumen ad reuelationē gentiū: vt dicit Luc. ij. vnde apo. Sal. j. Horum uobis facio quāngeliū quod euangelizatū est a me: quod nō est secundū hominē: neq̄ enim ab homine accepti illud nec didiscit: sed per reuelationē Iesu christi. De Iesu christo autē hoc est de dei filio incarnato: et de dei gratia et de scientia ac ceteris uirtutibus ipsum perſcientib; agitur in. iij. lib. Quarto sacra scri- ptura excellit omnes alias in uozagine p̄funditatis quam habet et contento materialit: quod inuenit cū dicitur mysteria. Mysterium enim est sacrum secretum: et quod occultatum habet intelligētiā: vt dicit hugo. Talia autē sunt de quibus agitur in sacra scriptura. Ex- cedunt enim limites naturalis rationis. hā sicut dicitur li. de spi- ritu et anima. Scibilibus tria sunt genera: q̄dam infra rationē: quēdā iuxta: quedam supra. infra rationem sunt que sensu percipiunt: iuxta rationē que per uia rationis: supra rationē autē q̄ nec sensus docet: nec ratio puadet: sed aut diuina reuelatione cōp̄hēdunt: aut scriptu- rarum auotitate creduntur. Et hec autem sunt profundissima mys- teria de quib; agitur in scriptura sacra: vnde Aug. super gen. ad lite- ram. iij. cap. sic loquit. Sacra scriptura vt altitudie sup̄bos irritat. profunditate attentos terreat ueritate magnos poscat asibilitate paruos nutriet: q̄ sicut dicit Grego. in prologo moralium in vno et eodem sermone: dum narrat gestum prodit mysterijs: uide dicit fuit discipulis. mat. xij. uobis datum est nosce mysterij regni celozi: q̄ dicitur prime ad corin. xij. Spiritus loquitur mysteria. Jte est au- tem qui sacram doctrinā reuelauit. In hoc tangitur materia. iij. lib. sententiarū in quo agitur de sacramentis: et de gloria resurrectionis. Sacramentum autem merito dicitur mysterium: quasi factū secre- tus: de quo dicitur. j. Cor. iij. Sic nos existimēt homo: vt inuitros Ch̄risti et dispensatores ministeriozū dei. Item gloria resurrectio- nis future dicitur propter suam occultationē. de quo prime ad Cor. x. Ecce misterium uobis dico omnes quide resurgemus. hīs igitur et alijs consideratis patet q̄ sacra scriptura plena est celestibus mys- Duran. super. iij. lib. sententiarum.

A
B
C
D
E
F
G
H
I
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
V
W
X
Y
Z

Quantitas terre respicitur
Secundū sent. lib. materia. Celi note angelica natura intelligit.
R 3 M
Lectis do sancte scripture unde.
Scientie humane modice utilitatis et plurime falsitatis.
Sabbiliū trā gñā.
Quarti. lib. sententiar.